

Protokoll

2017-09-25

Kommunfullmäktige

Dnr KS 2010/208-26

§ 45 Beslut om bildande av Naturreservatet Mana-Örbäcken, Hagfors kommun**Sammanfattning**

Hagfors kommuns Naturvårdsplan utgör ett tematiskt tillägg till Översiktsplan 2000. I Naturvårdsplanen (Bilaga 3A, objekt 24 Mana-Örbäcken) anges följande under rubriken Kommunens åtagande: I översiktsplanen beslutades att området ska få ett varaktigt skydd. Målsättningen i Naturvårdsplanen 2010 är att Mana-Örbäcken ska bli ett kommunalt bildat naturreservat. Mana är Älvstrandens bildningscentrums skolskog, med vindskydd och vandrings slinga som kommunen sköter. Se Bilaga 3B objekt 81.

Arbetet med att bilda det kommunala naturreservatet Mana-Örbäcken påbörjades bl.a. med att Hagfors kommun ansökte om att få bilda ett lokalt naturvårdsprojekt (så kallat LONA-projekt) med hopp om att tilldelas Naturvårdsverkets statliga LONA-bidragsmedel. I Värmland hanterar Länsstyrelsen Värmland regionens lokala naturvårdsprojekt och beslut som berör bidragsmedlen. I enlighet med Länsstyrelsens beslut 2011-06-30 beviljades LONA-projektet bidragsmedel under förutsättning att vissa specificerade åtgärder genomförs och villkor kommer att bli uppfyllda. Ett exempel är LONA-projektets åtgärd 5, med villkor att ett laga kraftvunnet beslut och fastställd skötselplan ska finnas för Naturreservatet Mana-Örbäcken.

De formella krav som finns på vad som ska ingå i ett reservatsbeslut är följande. Det bifogade beslutsunderlaget uppfyller kraven:

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken ska det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 1, förklaras som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken anges naturreservatets syfte. Hänvisning till bifogade Förslag till beslut 2016-12-06 BILDANDE AV NATURRESERVATET MANA-ÖRBÄCKEN, HAGFORS KOMMUN.

Med stöd av 7 kap. 5 § första stycket miljöbalken, anges skälen för beslutet att bilda naturreservatet. Hänvisning till bifogade handling - Förslag till beslut 2016-12-06 BILDANDE AV NATURRESERVATET MANA-ÖRBÄCKEN, HAGFORS KOMMUN.

Med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, anges A-, B- och C-Föreskrifter vilka ska gälla för att syftet med naturreservatet ska kunna tillgodoses.

Protokoll

2017-09-25

Kommunfullmäktige

Kommunen har i enlighet med 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av naturreservatet inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska uppnås. Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får kommunen meddela beslut om detta. Kommunen får förpliktiga ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång samt att meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm fastställs Bilaga 2. Förslag till skötselplan samt Bilaga 3. Karta över Naturreservatet skötselområden.

Länsstyrelsen har i sitt remissyttrande 2017-02-21 tillstyrkt inrättande av Naturreservatet Mana-Örbäcken. Naturvårdsverket meddelade 2017-03-29 att gå med på att låta göra en omvärdering av marken inom naturreservatet. Den nya värderingen godkändes därefter av Naturvårdsverket som översände värderingen till Hagfors kommun 2017-06-16. Hagfors kommun har för avsikt att söka bidrag om markintrångsersättning hos Naturvårdsverket. Naturvårdsverket räknar med att fatta beslut om bidraget under året 2017.

Länsstyrelsen beslutade 2017-07-07 att förlänga tiden för LONA-projektet ytterligare, och uppger bl.a. att LONA-projektet ska vara genomfört den 8 oktober. Hagfors kommuns LONA-handläggare förhandlar med Länsstyrelsen om slutdatum med hänsyn till att beslutsprocessen i samhällsbyggnadsutskottet, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige tar längre tid med hänvisning till Länsstyrelsens beslut 2011-06-30 med villkor att ett laga kraftvunnet beslut ska finnas (LONA-åtgärd 5). Slutrapporteringen av LONA-projektets genomförande ska vara Naturvårdsverket och Länsstyrelsen tillhanda före 2017-10-31.

Handlingar i ärendet

Kommunstyrelsens protokoll, 2017-09-11 § 111

Samhällsbyggnadsutskottets protokoll, 2017-08-29 § 57

Tjänsteskrivelse 2017-08-22, Bildandet av Naturreservatet Mana-Örbäcken, Hagfors kommun.

Förslag till beslut 2016-12-06, BILDANDE AV NATURRESERVATET MANA-ÖRBÄCKEN, HAGFORS KOMMUN bestående av följande handlingar:

Förslag till beslut inklusive Föreskrifter

Bilaga 1. Beslutskarta

Bilaga 2. Skötselplan

Bilaga 3. Karta över skötselområden

Bilaga 4. Inkomna yttranden och kommunens bemötande

Protokoll

2017-09-25

Kommunfullmäktige

Bilaga 5. Hur man överklagar.

Övriga handlingar

Värdering Uppdatering Bedömning av marknadsvärdeminskning.

Avstämning av LONA-projektet, 2017-08-22.

Beskrivning - gräns. (Underordnad shapefil).

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att bilda Naturreservatet Mana-Örbäcken inom del av fastigheten Hagfors 2:166 (alldeles öster om Hagfors stadskärna) samt att anta Förslag till beslut att bilda Naturreservatet Mana-Örbäcken inklusive föreskrifter samt skötselplan med tillhörande Bilaga 3 (Karta över skötselområden) i enlighet med bifogade beslutsunderlag.

Kommunfullmäktige beslutar att Hagfors kommun eller den som Hagfors kommun utser är förvaltare av Naturreservatet.

Kommunfullmäktige ger samhällsbyggnadsavdelning ansvarar för skötsel av naturreservatet, både naturvårdande skötsel samt omhändertagande av anläggningar för friluftslivet. Arbetet med att ta fram driftsinstruktioner pågår och ska implementeras i den kommunala organisationen för att säkerställa att naturreservatets skötsel sker enligt skötselplanens mål.

Kommunfullmäktige beslutar att Hagfors kommun, Miljö- och byggnämnden ansvarar för tillsyn och dispens- och tillståndsprövning.

Sakägare, allmänhet och myndigheter ska snarast möjligt meddelas beslutet genom kungörelse.

Kommunfullmäktige beslutar att i Förslag att bilda Naturreservatet Mana-Örbäcken, daterad 2016-12-06, sidan 3, rubriken Undantag från föreskrifterna, underrubrik Föreskrifterna ovan gäller inte

a) Markägaren eller förvaltaren av naturreservatet att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att avleda markvatten (t.ex. dikning) i syfte att undvika översvämningskatastrofer vid extrema vattenflöden som kan drabba tredje part, och som framgår av föreskrifterna under A ovan.

Kompletteringen kan lyftas ur om Länsstyrelsen inte kan godkänna bildandet av naturreservatet i sin helhet p.g.a. kompletteringen.

Beslutet skickas till

Planarkitekt Annika Ekblom för kungörelse och expediering till berörda

BILDANDE AV NATURRESERVATET MANA-ÖRBÄCKEN, HAGFORS KOMMUN

NATURVÅRDSVERKET'S DOS ID 111-37-89

BESLUT

Hagfors kommun förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara Mana-Örbäcken

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att tillgodose behovet av ett lättillgängligt stadsnära område för friluftslivet och samtidigt bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer.

Syftet ska uppnås genom att skogsmark, vattendrag och övriga naturtyper med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom intern dynamik. Lämpliga åtgärder ska vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv i området, med särskild inriktning på funktionshindrade i utvalda delar av reservatet.

Genom bildandet av det kommunala naturreservatet Mana-Örbäcken kan de unika naturmiljöerna bevaras och utvecklas samtidigt som delar av området görs mer tillgängliga för allmänhet och besöksnäring.

Skälen för beslutet

De prioriterade bevarandevärdena i området är dels friluftslivet på rullstensåsen och längs Örbäcken, och dels naturvärden knutna till själva Örbäcken och den naturskogsartade granskog som står längs bäcken. Området har värdefulla livsmiljöer för ovanliga arter som till exempel flodpärlmussla, knärot, gränsticka, stjärntagging och tallticka. Därutöver finns höga geovetenskapliga värden genom den höga rullstensåsen och åsnätlandskapet.

Mana är namnet på den markerade rullstensåsen i centrala Hagfors. Åsen har i flera generationer varit ett populärt strövområde för Hagforsborna. Många stigar, både lättillgängliga samt mer kuperade och anonyma, går uppe på åsen och längs med Örbäcken. Här finns 300-åriga tallar och riktigt stora granar. Nere i Örbäckens ravin finns en naturskogsartad granskog med gott om död ved och i själva Örbäcken en livskraftig öringskam och restbestånd av flodpärlmussla.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Hagfors kommun, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområdenDet är förbjudet att:

1. anordna alla typer av upplag,
2. uppföra byggnad eller annan anläggning,
3. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde. Förbudet gäller inte underhåll i syfte att bibehålla eller återställa en byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde inom ramen för reservatets övriga föreskrifter,
4. uppföra stängsel, flaggstång eller mast,
5. avvattna mark samt att leda bort yt- och grundvatten genom grävning, dämning, sprängning eller rensning. Schakta, bedriva täkt, spränga, tippa, ta sten, grus, sand, torv och jordmassor eller bedriva annan verksamhet som förändrar områdets ytformer,
6. gräva, spränga eller rensa i Örbäcken,
7. plantera, odla och så,
8. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
9. bränna ris,
10. införa främmande växt- eller djurart,
11. jaga,
12. använda kemiska och biologiska bekämpningsmedel eller gödningsmedel.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Markägaren och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av naturreservatets yttergränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. anläggande och underhåll av vägar, entréplatser och parkeringsplatser som markeras på karta (bilaga 3),
3. uppsättning och underhåll av informationstavlor, informationsskyltar och vägvisningsskyltar eller därmed jämförlig anordning för information, förbud eller liknande ändamål, vid entréplatser, informationsplatser, parkeringsplatser, rastplatser, vägar, stigar och leder som markeras på karta (bilaga 3),
4. anläggning, utmärkning och underhåll av stigar, leder, gång- och cykelväg samt tillgänglighetsanpassad stig som markeras på karta (bilaga 3). I anordningarna kan ingå t ex trappor, räcken och broar,
5. anläggning och underhåll av rastplatser, vindskydd och viloplatser som markeras på karta (bilaga 3),
6. anläggning, utmärkning och underhåll av utvecklingsbara stigstråk samt en naturstig med besöks- och informationsplatser längs befintliga stigar som markeras på karta (bilaga 3),
7. restaurerande röjning och avverkning i skötselområde 1 (Rullstensåsen) och 3 (Åsnätlandskapet) enligt karta (bilaga 3),
8. röjning, avverkning och slåtter i skötselområde 4 (Sjukhusdammen) enligt karta (bilaga 3),
9. undersökningar av mark- och vattenförhållanden eller växt- och djurarter,

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. framföra motorfordon på annat än befintlig bilväg fram till anvisad parkeringsplats,
2. parkera på annat än anvisad parkeringsplats,
3. tälta, ställa upp husvagn eller dylikt,
4. sätta ut orienteringskontroller, snitsla banor, anordna tipspromenad och dylikt annat än tillfälligt (högst en månad) i samband med organiserad friluftslivsverksamhet,
5. klättra i boträd, uppehålla sig nära fågelbon eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
6. rida,
7. medföra hund som inte är kopplad,
8. plocka eller skada vedsvampar, mossor och lavar eller samla in insekter med fällor som dödar,
9. göra upp eld,
10. förstöra eller skada fast föremål.

Utan tillstånd från Hagfors kommun är det förbjudet att:

11. sätta upp skyltar eller annan anordning för information, förbud eller liknande ändamål.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ovan gäller inte:

- a) markägaren eller förvaltaren av naturreservatet att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att avleda markvatten (t ex dikning) i syfte att undvika översvämningskatastrofer vid extrema vattenflöden som kan drabba tredje part, och som framgår av föreskrifterna under A ovan,
- b) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- c) rättighetshavare att utföra normalt underhåll, reparation och modernisering av befintlig mark- eller luftledning, mast eller tillhörande byggnad i enlighet med ledningsrätt som är gällande vid detta besluts ikraftträdande,
- d) för rättighetshavare till ledningsrätt att sätta upp skylt eller avspärrning vid underhåll eller dylikt i samband med underhåll, reparation m m av ledning eller kabel,
- e) på tillfartsväg och inom den mark som i civilrättsligt avtal reglerats som tomtmark till bostadshuset Klippan med adress Dalavägen 16, Hagfors.
- f) användande av engångsgrill,
- g) färd med snöskoter på väl snötäckt mark längs skoterled som markerats enligt svensk standard.

Skötselplan

Hagfors kommun fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 2, för naturreservatets långsiktiga vård.

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning, synpunkter på förslaget och kommunens bemötande av synpunkterna

Arbetet med reservatsbildning vid Mana-Örbäcken har varit omfattande. Redogörelsen för ärendets beredning, tillsammans med inkomna synpunkter och kommunens bemötande av dessa finns därför som en särskild bilaga till beslutet (se bilaga 4).

Kommunens bedömning

Mana-Örbäcken utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt närströvområde med inslag av naturskogsartad gammal barrskog och vattendraget Örbäcken som hyser en stor mångfald av växt- och djurarter som är knutna till dessa miljöer. För att områdets värden för friluftsliv och biologisk mångfald ska bestå behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att värdena påtagligt skulle skadas. Hagfors kommun har bedömt att området därför bör förklaras som naturreservat.

Motiv till skydd

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska balken tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras. Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet, skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Det är ett angeläget allmänt intresse att värdefulla tätortsnära natur- och rekreationsområden bevaras och förstärks.

Skyddsformen bevarar Mana och Örbäcken med naturtyper gammal skog och bäckravin med naturlig vattenföring. Höga naturvärden kan vidareutvecklas genom att hela området huvudsakligen får utvecklas fritt genom intern dynamik. Naturtypen tallskog på Mana förutsätter till vissa delar skötsel för att behålla och utveckla dess värden. Genom bildandet av det kommunala naturreservatet Mana-Örbäcken kan unika naturmiljöer bevaras och utvecklas samtidigt som delar av området görs än mer tillgängligt för besöksnäringen och lokalbefolkningen.

Området ska fortsätta bidra till utomhuspedagogik för alla åldrar genom skolans skolskog och de informationsmaterial som ska tas fram. Det syftar till att stimulera det rörliga friluftslivet och öka naturintresset i kommunen.

Vägs detta samman, är naturreservat den lämpligaste skyddsformen för det tätortsnära skogsområdet Mana-Örbäcken.

Överensstämmelse med miljökvalitetsmål, nationella åtaganden och kommunala planer

Bildandet av naturreservatet Mana-Örbäcken är en del i Hagfors kommuns arbete med miljökvalitetsmålet "Levande skogar"/"Levande sjöar och vattendrag" samt är del i arbetet med miljökvalitetsmålet "Ett rikt växt- och djurliv". Beslutet följer nationella och regionala riktlinjer och strategier för prioritering av naturreservatsskydd, vilka bygger på Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden.

Reservatsbildandet har stöd i Hagfors kommuns översiktsplan och naturvårdsplan, tematiskt tillägg till ÖP 2011. Beslutet bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Delar av området ligger inom detaljplan. Den östra delen av Mana ligger utanför detaljplan. Två äldre planer är aktuella:

1 17-Hag 17 från 1949, plan över municipalsamhälle, där större delen av Mana är markerad som park/naturmark. Planen innehåller också ett markreservat för väg för vid den tiden planerad förbifart förbi Hagfors. Detta vägbygge har inte genomförts och markreservatet kan anses överspelat.

Stadsplan 17-Z-188, laga kraft 1979-01-03, anger planbestämmelse allmän plats park - planhandlingarna anger enligt citat "Mana, som tidigare tillsammans med Valhall utgjort område för idrottsändamål, bli överfört till parkmark i överensstämmelse med vad som gäller för övriga delar av Mana".

Vid en översyn av de gamla planerna kommer dessa att anpassas till det blivande naturreservatet. Beslutet strider inte mot kommunal detaljplan eller områdesbestämmelse enligt plan- och bygglagen och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Intresseprövning

Kommunen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av naturreservatet inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska uppnås.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer kommunen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling, Värmlands Folkblad och Nya Wermlandstidningen.

Hagfors kommun är förvaltare av naturreservatet.

Hagfors kommun ska enligt 2 kap. 9 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bl.a. att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan kommunen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas orörda.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Hagfors kommun kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, t ex:

- körning i terräng med motordrivet fordon enligt terrängkörningslagen (1975:1313),

- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i särskilda skyddade områden (t.ex. Natura 2000) krävs tillstånd enligt 7 kap 28 a-29 b §§ miljöbalken.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET	
Objektets namn	Naturreseptatet Mana-Örbäcken
NVR-nummer	2043728
Skyddsform	Naturreseptat
IUCN-kod	Ia, strikt naturreseptat
Län	Värmland
Kommun	Hagfors
Församling/Socken	Hagfors-Gustav Adolf
Fastighet	Del av Hagfors 2:166
Läge	Alldeles öster om Hagfors stadskärna
Fastighetsägare	Hagfors kommun
Rättigheter (inom reservat gränser)	Rättigheter bl a vattenledning och datakabel. Hagfors kommun.
Servitut, samfälligheter, nyttjanderätter d.v.s. formella sakägare.	Rättighet 1783-10/18. Rätt till utrymme för fjärrvärmeledningar. Hagfors Energi AB. Rättighet 17-x-700.1. Rätt till utrymme för elledningar, starkström. Gullspång nät AB och Ellevio. Rättighet 1763-04/13. Rätt till utrymme för teleledning. Skanova AB. Post- och telestyrelsen PTS har myndighetsansvar och är samordnare av rättigheter för aktuella verksamhetsutövare. Rätt för behöriga fordon till småhusenhet på ofri grund att nyttja angöring till samt inom del av naturreseptatet.
Externa sakägare (med nyttjanderätt eller rättigheter i anslutning till reservatets gränser).	Del av Hagfors 2:166 bestående av en småhusenhet på ofri grund 544208-5. Adress Klippan, Box 73, 68322 Hagfors. Äldre träbyggnad som idag används som bostad, beläget i Manaåsens västersluttning. Tillfart sker via Hagfors kommuns angöring för behöriga fordon till naturreseptatet belägen söder om fastigheten Rektorn 2 lott 2.
Förvaltare	Hagfors kommun
Topografisk karta	Uddeholm 12 D SO
Ekonomisk karta	12 D 2 g
Naturgeografisk region	28 b, sydlig boreala kuperade områden
Kulturgeografisk region	Värmlands Mellanbygder eller Bergslagen
Total areal	25,2 hektar

Areal för naturtyper i hektar	Från VIC-natur
Tallskog	4,7 ha
Granskog	7,8 ha
Barrblandskog	8,8 ha
Lövblandad barrskog	1,7 ha
Triviallövskog	0,1 ha
Ungskog inkl hygge	0,1 ha
Övriga skogsimpediment	0,6 ha
Exploaterad mark	0,1 ha
Vattendrag	0,3 ha
Övrig mark	1,0 ha
Summa	25,2 ha

Beskrivning av området och omgivningen

Mana – Örbäcken är ett tätortsnära strövområde med gammal tallskog och en värdefull bäckravin av naturskogsliknande karaktär med en livskraftig öringstam och en rest av flodpärlmussla i Hagfors kommun. Här finns hundraårig tallskog och riktigt stora granar, samt mycket död ved. Häckande spillkråka, pärluggla och grå flugsnappare har noterats. Många sällsynta arter har hittats i området, bland annat knärot, gammelgranlav, tallticka, kötticka, gränsticka och stjärntagging. Tallöverståndare på 300 år finns spridda i området Naturreservatet, som är drygt 25,2 ha, ägs i sin helhet av Hagfors kommun.

Naturreservatets yttre gräns har på Manaåsen förlagts med hänsyn till att en befintlig bostadsfastighet på ofri grund ej ska ingå i naturreservatet. Bostadshuset har idag en tydligt markerad tomtplatsavgränsning med befintligt gärdesgårdsstaket. Däremot ligger dess tillfartsväg och små uthus på mark som ingår i naturreservatet. Tillfartsvägen och uthusen undantages från föreskrifterna. Ägaren av bostadshuset har rätt att sköta sina uthus på det sätt som regleras i upprättat civilrättsligt avtal.

Området ligger i anknytning till sportanläggningarna Valhall och Värnullsåsen med anläggningar för olika sommar och vintersporter, motorsportbanor, träningsbanor, endurobana. Reservatsbildningen påverkar inte dessa verksamheter. Vandringled genom Mana ingår i Åsenslingan och den naturskogsliknande delen är en attraktion för besöksnäringen.

Källsjöarna till Örbäcken har dom för kraftreglering. Fortum Generation AB har avstått från att nyttja regleringsmöjligheterna, och dammarna står i fast läge med överfall. Åtgärder för att minska fragmentering i Örbäcken uppströms det planerade reservatet syftar till att ytterligare utveckla den värdefulla bäckbiotopen. Bergvik skogs angränsande nyckelbiotop längs bäckravinen uppströms är en värdefull del i områdets höga naturvärden.

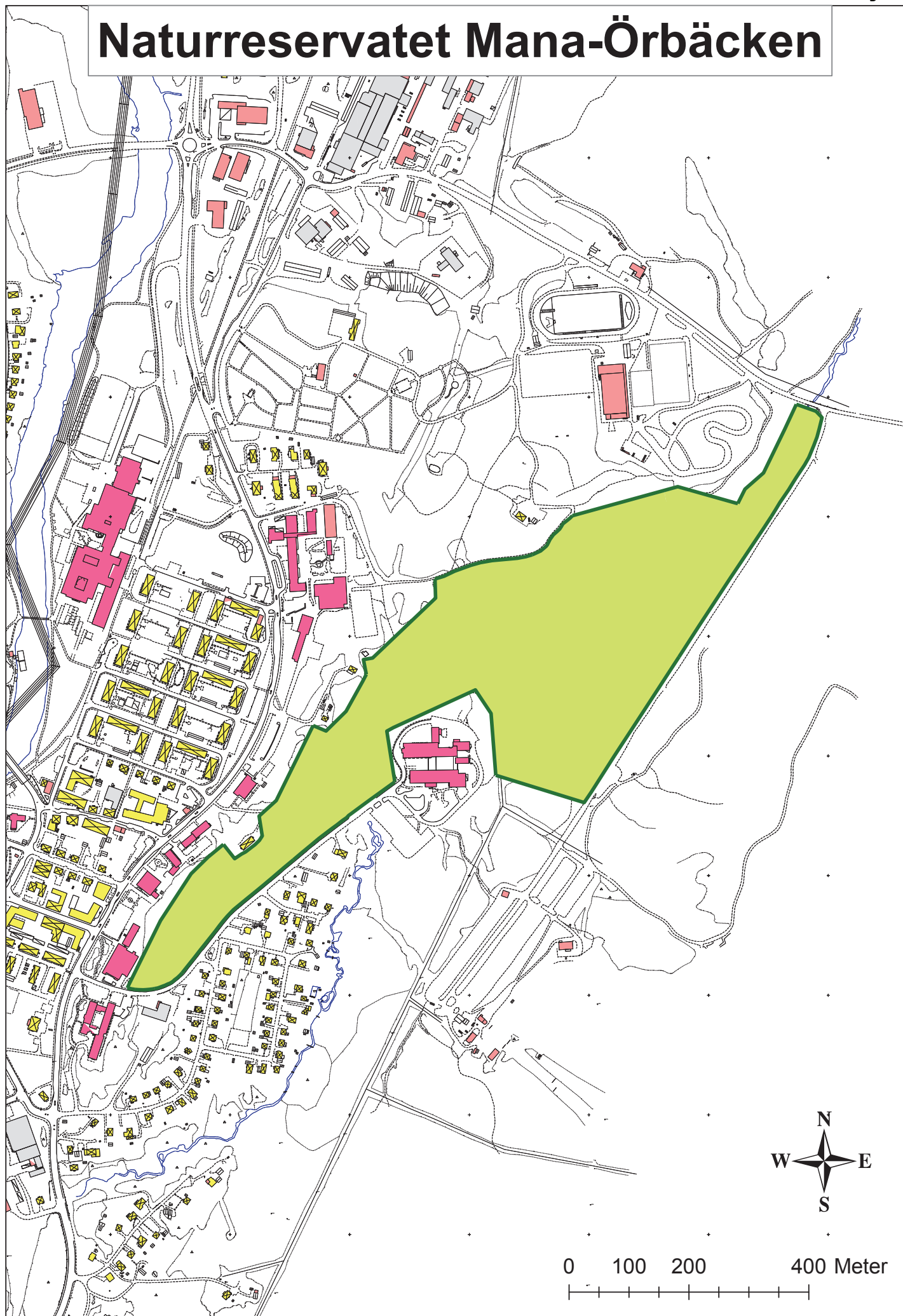
HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Länsstyrelsen i Värmlands län, se bilaga 5.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Karta över skötselområden och B-föreskrifter
4. Inkomna yttranden och kommunens bemötande
5. Hur man överklagar

Naturreservatet Mana-Örbäcken

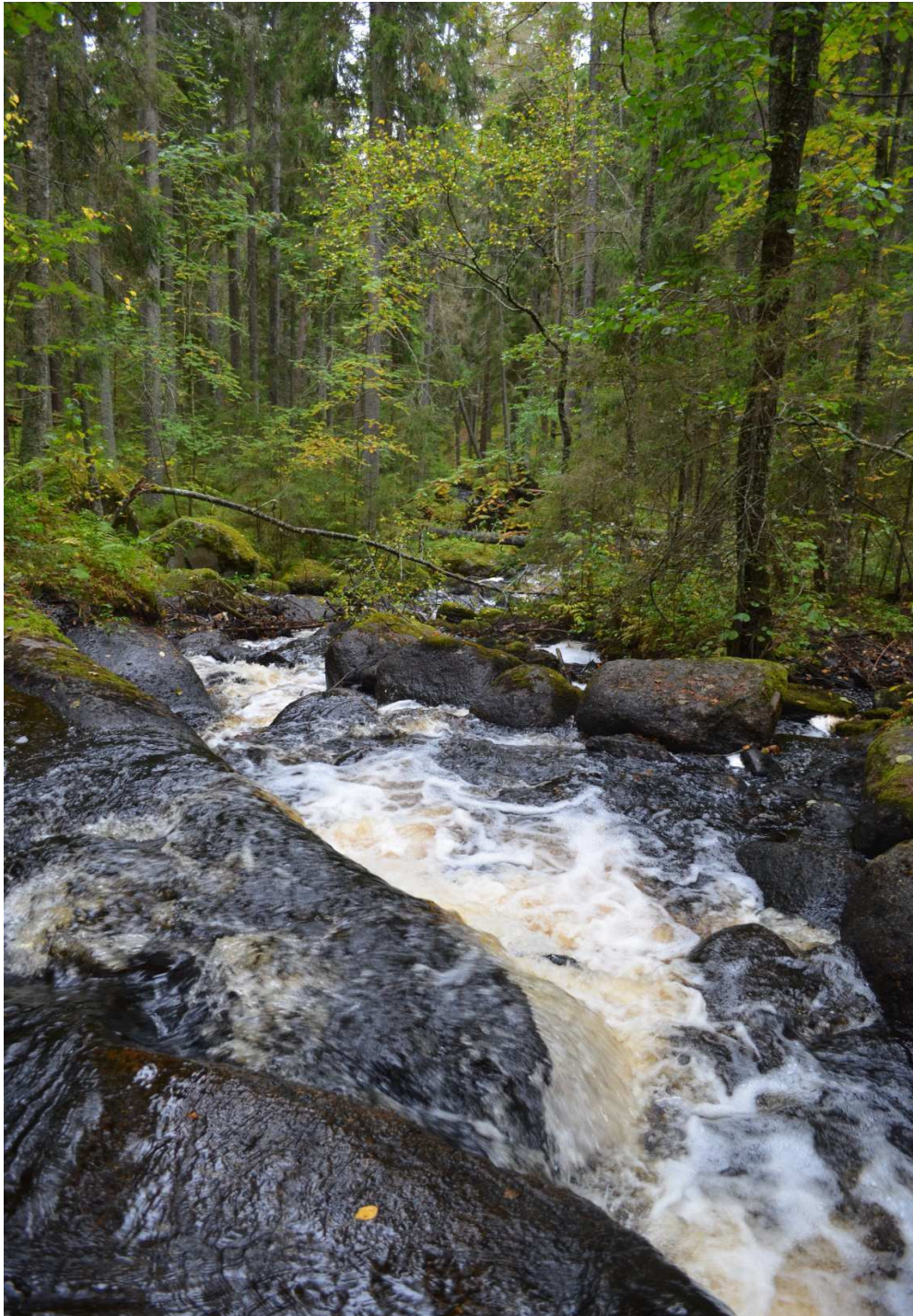

Datum
2016-12-06

Referens
Förslag skötselplan

FÖRSLAG TILL SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET MANA-ÖRBÄCKEN, HAGFORS KOMMUN

INNEHÅLL

Syftet med naturreservatet	4
Administrativa data	4
Områdets bevarandevärden	5
Skötselområden	6
Reservatsförvaltning och tillsyn	11
Dokumentation och uppföljning	11

1. Syftet med naturreservatet

Enligt beslut om naturreservatet Mana-Örbäcken är syftet med naturreservatet att bevara biologisk mångfald, värdefulla naturmiljöer och tillgodose behovet av ett lättillgängligt stadsnära område för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att skogsmark, vattendrag och övriga naturtyper med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom intern dynamik. Lämpliga åtgärder ska vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv i området, med särskild inriktning på funktionshindrade i utvalda delar av reservatet.

Genom bildandet av det kommunala naturreservatet Mana-Örbäcken kan de unika naturmiljöerna bevaras och utvecklas samtidigt som delar av området görs mer tillgängliga för allmänhet och besöksnäring.

2. Administrativa data

Objektets namn	Naturreservatet Mana-Örbäcken
NVR-id	2043728
Skyddsform	Naturreservat
IUCN-kod	Ia, strikt naturreservat
Län	Värmland
Kommun	Hagfors
Församling/Socken	Hagfors-Gustav Adolf
Fastighet	Del av Hagfors 2:166
Läge	Alldeles öster om Hagfors stadskärna
Fastighetsägare	Hagfors kommun
Rättigheter (inom reservat gränser) Servitut, samfälligheter, nyttjanderätter d.v.s. formella sakägare.	Rättigheter bl a vattenledning och datakabel. Hagfors kommun. Rättighet 1783-10/18. Rätt till utrymme för fjärrvärmeledningar. Hagfors Energi AB. Rättighet 17-x-700.1. Rätt till utrymme för elledning, starkström. Gullspång nät AB och Ellevio. Rättighet 1763-04/13. Rätt till utrymme för teleledning. Skanova AB.
Externa sakägare (med nyttjanderätt eller rättigheter i anslutning till reservatets gränser).	Del av Hagfors 2:166 bestående av en småhusenhet på ofri grund 544208-5. Äldre träbyggnad som idag används som bostad. Tillfart sker via Hagfors kommuns angöring för behöriga fordon till naturreservatet belägen söder om fastigheten Rektorn 2 lott 2.
Förvaltare	Hagfors kommun
Topografisk karta	Uddeholm 12 D SO
Ekonomisk karta	12 D 2 g
Naturgeografisk region	28 b, sydlig boreala kuperade områden
Kulturgeografisk region	Värmlands Mellanbygder eller Bergslagen
Total areal	25,2 hektar

Naturtyper	Areal per naturtyp
Tallskog	4,7 ha
Granskog	7,8 ha
Barrblandskog	8,8 ha
Lövblandad barrskog	1,7 ha
Triviallövskog	0,1 ha
Ungskog inkl hygge	0,1 ha
Övriga skogsimpediment	0,6 ha
Exploaterad mark	0,1 ha
Vattendrag	0,3 ha
Övrigt	1,0 ha
Summa	25,2 hektar

3. Områdets bevarandevärden

Prioriterat bevarandevärde

Mana-Örbäckens prioriterade bevarandevärde är som tätortsnära strövområde i direkt anslutning till Hagfors stad. En vandringsled, Åsenslingan, går genom reservatet. Skolskog, vindskydd, entréplatser med parkering för handikappade samt tillgänglighetsanpassade leder avses rymmas inom reservatet. De höga värdena för det rörliga friluftslivet lyfts fram som utflyktsmål i kommunens marknadsföring för besöksnäringen. Lika viktigt är områdets nytta i kommunens satsning på utomhuspedagogik, friskvård och friluftsliv för kommunmedborgarna.

Det finns sedan 1990 en skötselplan reglerad i avtal med parterna Hagfors kommun, Fortum Generation AB och Bergvik Skog AB. Bergvik Skog har avsatt en nyckelbiotop i bäckravinen uppströms kommunens mark.

Manaområdet ligger i anknytning till sportanläggningarna Valhall och Värmullsåsen med anläggningar för olika sommar och vintersporter, motorsportbanor, träningsbanor, endurobana. Reservatsbildningen påverkar inte dessa verksamheter. Genom att Manas vandringsled ingår i Åsenslingan kommer den naturskogsliknande delen att bli en attraktion för besöksnäringen. Här finns 300-åriga tallar och riktigt stora granar, samt mycket död ved några hundra meter från stadens centrum. Det är unikt!

Övriga bevarandevärden

Områdets stora värde som tätortsnära strövområde har ett nära samband med andra bevarandevärden som naturskogsartad skog med rödlistade arter, bäck med öring och flodpärlmussla samt en särpräglad topografi bestående av en markant rullstensås, en djup ravin och ett mindre åsnät öster om ravinen.

Vattendraget Örbäcken rinner i en ravin genom området och hyser en stark endemisk öringstam. Inom föreslagna reservatgränser finns en liten damm som däms upp av vägen till vårdcentralen. Skogen i ravinen är av naturskogsliknande karaktär med grova 300-åriga tallar, grova gamla granar, mycket löv och med många lågor. Detta område har i stort sett fått utvecklas fritt under många decennier. Värdekärnan på c:a 6 ha och är sedan länge klassad som nyckelbiotop.

Några små ungskogspartier om tillsammans 4 hektar finns på östra sidan om bäckravinen, i anslutning till entrén bakom vårdcentralen. Resten av skogsmarken är olikåldriga bestånd med varierande inslag av gamla träd och död ved.

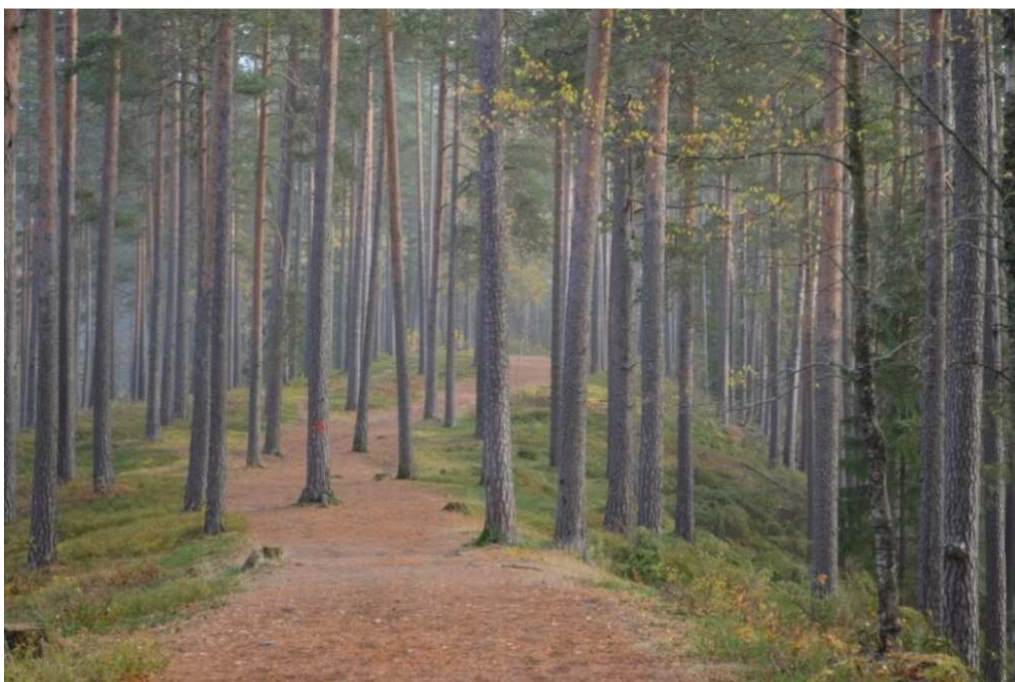
Kulturlämningar i form av rester från ett torp med en välbevarad jordkällare av slaggsten samt en stensatt gammal bro finns i området.

Området som är 25,2 ha, ägs i sin helhet av Hagfors kommun.

4. Skötselområden

Skötselområde 1: Rullstensåsen Mana (8,8 hektar)

Delområdets skog bedöms ur naturvårdessynpunkt vara utvecklingsmark. Så gott som hela området har en enhetlig och ganska gles gammal tallskog där de flesta träd är mellan 100 till 200 år. Enstaka äldre och/eller senvuxna träd finns, samt torrakor och tallar med toppar dödade av törskatesvamp. De äldre tallarna hyser tecken på brand, men efter anläggningen av Hagfors stad i slutet av 1800-talet har skogen inte brunnit. Området värde består, förutom av den öppna gamla tallskogen, av de lättillgängliga vandringleterna med utsikt över staden åt väster och ned i Örbäckens ravin åt öster.

Uppe på krönet av rullstensåsen Mana

Bevarandemål

Med tanke på både naturvärden och delområdets värde för friluftslivet är målet att långsiktigt bevara rullstensåsen Manas karaktär där den höga markerade åsen domineras av enhetlig gles gammal tallskog. Karaktären ska vara en öppen skog som ger fri sikt mellan höga stammar under tallkronorna. Undervegetationens domineras av mossor och blåbärsris.

Åtgärder

Området ska i huvudsak lämnas för fri utveckling. Restaureringsinsats med röjning av gran kan vid behov ske med cirka 10 års intervall. Död ved ska ligga kvar, utom över stigar. Av träd som faller över markerade stigar kapas bara den del som ligger över stigen, och flyttas åt sidan. All ved ska vara kvar i området.

I luckor som bildas kan enstaka yngre tallar lämnas.

Skötselområde 2: Örbäckens ravin med nyckelbiotop (5,6 ha)

Skötselområdet är en del av en geologiskt intressant naturformation och utgörs av bäckravinen med vattendraget Örbäcken och omgivande gamla barrskog som är utpekad som nyckelbiotop för sina höga naturvärden. Bäckravinen med nyckelbiotopen och Örbäcken har under lång tid lämnats orörda och ostört fått utveckla naturligt framvuxen naturskog.

Uppe på rullstensåsen dominerar den glesa gamla tallskog som successivt övergår i allt tätare och lummigare grannaturskog ju längre ned i bäckravinen man kommer. Den

urskogslika karaktären utgörs huvudsakligen av gammal naturligt framvuxen skog som domineras av gran, följd av tall och lövträd som sälg, klibbal och glasbjörk. Här finns många gamla stora grova granar och tallar och riklig förekomst av lågor och värdefullt inslag av torrakor (stående döda träd). Vissa träd är mer än trehundra år gamla.

I torrakorna finns bland annat bohål för som hackats ut av spillkråka, tretåig hackspett och större hackspett. Den stora mängden död ved ger en variationsrik undervegetation med mossor, lavar, svampar och kärlekryptogamer.

Örbäcken rinner fram i ravinen genom sina små meanderbågar och vattenfall där man kan se hur klart bäckvattnet är. Öringen finns i ett livskraftigt öringsbestånd i vattendraget. Inslagen av block, stenar och död ved i Örbäcken skapar viktiga ståndplatser för öringen och bidrar till öringsbeståndets fortlevnad. Örbäcken hyser en livskraftig öringstam. Vid elfiske hösten 2012 kunde utvecklingen av stammen jämföras med tidigare fiske år 1990. Även fynd av flodpärlmussla har gjorts. Det är dock tveksamt om förekomsten av enstaka flodpärlmussla kan betraktas som ett bestånd. Inga biotopvårdande insatser bedöms behövas, då vattendraget inte nyttjats till flottled eller på annat sätt är påverkat.

Flödet i bäcken ska fortsätta vara naturliknande genom att dammarna uppströms inte reglerar flödet.

Granskog i bäckravinen

Bevarandemål

Målet är att Örbäcken ska ha så god vattenkvalitet, naturliknande flöde och rik förekomst av block, sten och död ved att bäcken utgör en värdefull och lämplig livsmiljö för en livskraftig stam av bäcköring och flodpärlmussla.

Den grandominerade skogen ska vara en naturskogsartad gammal och ursprunglig skog med gott om död ved och gamla träd.

Både bäcken och skogen ska utvecklas fritt genom intern dynamik.

Åtgärder

Inga åtgärder utöver att kapa träd som faller över markerad led. All död ved ska lämnas kvar i skötselområdet.

Skötselområde 3: Åsnätlandskapet (7,8 ha)

Skötselområdet är en del av en geologiskt intressant formation som har sitt ursprung i inlandsisens påverkan på Uvåns dalgång, då en stor isälv forsade fram här och gav upphov till både rullstensåsen Mana och den successiva utflackning av rullstensåsens moränmassor som kom att bilda åsnätlandskapet.

Området domineras av gallrad, enhetlig och medelålders-äldre tallskog med låg undervegetation av mossor och blåbärsris. Där landskapet öppnar upp sig är skogen yngre och uppblandad med granar och lövträd.

Området är populärt och betydelsefullt som frilufts- och motionsområde och är en av de mer lätt tillgängliga delarna i hela naturreservatet. Terrängen är mer kuperad närmare rullstensåsen och bäckravinen, men i stort sett flack parallellt med vägen öster om skötselområdet.

Stigar i Åsnätlandskapet

Bevarandemål

Det är viktigt att bevara och synliggöra skötselområdets geologiskt intressanta formationer vars Åsnätlandskap är ett representativt inslag som åskådliggör hur landskapet formats i samband med inlandsisens avsmältning vid Uvåns dalgång.

Synliggörandet av de geologiska formationerna för besökare bevaras och förstärks genom områdets dominans av gles äldre tallskog som också är geografiskt och historiskt representativ för landskapet i Uvåns dalgång.

Åtgärder

Skogen i skötselområdet ska i huvudsak utvecklas fritt genom intern dynamik. Norra delen av skötselområdet domineras av en relativt gles tallskog med fri sikt mellan stammarna. För att bibehålla den glesa talldominerade skogen kan restaurerande röjning behövas med ungefär 10 års mellanrum.

I södra delen finns partier med yngre blandskogsbestånd som lämnas utan åtgärd.

Träd som fallit över markerade stigar kapas där stigen går fram och all död ved lämnas kvar på plats.

Skötselområde 4: Sjukhusdammen (0,6 ha)

Sjukhusdammens norra och östra strandpartier är breda och flacka och har en delvis öppen karaktär med strandbryn, gläntor, låga lövträd och buskage samt våtmark, gräs och örter. I söder är strandområdet låglänt och övergår i en liten öppen våtmark. Dammens västra strand vetter mot rullstensåsens sluttning och har därför ett relativt smalt strandparti med brant stigning och blottlagd sandbotten som övergår i morän. I strandlinjen växer stora björkar och någon enstaka stor grov gran.

Sjukhusdammen – vy från söder

Bevarandemål

Målet med skötseln av Sjukhusdammen med närområde är att vårda, skydda och bevara områdets naturparkslika karaktär som förenar naturtyperna på rullstensåsen, bäckravinen och Sjukhusdammens strandmiljö. Skötselområdets skogspartier ska i huvudsak utvecklas fritt men de strandnära partierna i norr, öster och söder ska till större del domineras av lövträd. Områdets västra del, mot Manaåsens glesa tallskog, ska vara en gles tallskog med enstaka grov gran och björk. I norr, mot den grandominerade nyckelbiotopen i skötselområde 2, ska finnas gott om gran.

Skötselområdet bör skötas så att de olika naturtyperna behåller sin huvudsakliga karaktär samtidigt som de ansluter väl till Sjukhusdammens naturparkslika karaktär.

Möjligheter ska vidare finnas att utveckla ett lättillgängligt promenadstråk runt dammen och en besöks- och informationsplats som belyser natur- och friluftsvärden.

Åtgärder

Skötselåtgärderna inriktas mot att respektive naturtyp till stor del lämnas orörd för fri utveckling. I den västra delen, mot Manaåsens tallskog, kan restaurerande röjning av gran vid behov ske med cirka 10 års intervall. I den norra delen, närmast nyckelbiotopen i skötselområde 2 görs inga åtgärder mer än att kapa träd som fallit över markerade stigar. Död ved ska ligga kvar, utom över stigar. Av träd som faller över markerade stigar kapas bara den del som ligger över stigen, och flyttas åt sidan. All ved ska vara kvar i området.

De befintliga stigstråken runt dammen framhävs och lyfts fram. Gläntor, strandnära bryn och våtmark vårdas för att bevara sin karaktär och bör understödjas för att förhindra att stränderna växer igen.

Skötselområde 5: Våtmarken (2,4 ha)

Den västra delen är en mindre våtmark som är skyddszon till vattendraget Örbäcken. Våtmarken har lämnats relativt orörd under lång tid och utvecklat livsmiljöer där skyddsvärda växt- och djurarter trivs och lever. Här finns bl a spår efter tretåig hackspett på tallstammar.

Skötselområdet har stora likheter med naturtyperna i bäckravinen och på Manaåsen. I sydvästra delen, mot rullstensåsen Mana, växer enhetlig glest bevuxen öppen tallskog.

Ju närmare bäcken man kommer desto mer ökar tallskogens inslag av gran och lövträd. Runt vattendraget är våtmarken relativt öppen med inslag av nedfallna träd och växtdelar under förmultning och har rikligt med undervegetation av mossor, kärlkryptogamer samt örter. Den flacka våtmarksterrängen blir allt mer kuperad söderut och övergår successivt i bäckravinen.

Vid höga flöden blir våtmarken vattenfylld. Under vissa perioder av året är vattnet relativt stillastående, men en successiv avrinning sker alltid söderut.

Örbäcken rinner genom våtmarken

Bevarandemål

Våtmarken och skogen ska huvudsakligen utvecklas fritt utan åtgärder. Syftet är att vidareutveckla våtmarkens och naturskogens höga naturvärden och därigenom skapa fler livsmiljöer för skyddsvärda arter och bidra till områdets biologiska mångfald.

Åtgärder

Inga åtgärder

Åtgärder för friluftslivet (hela reservatet)

Mål

Naturreservatet ska vara ett område som är lätt att besöka genom tydlig skyltning. Befintliga leder ska vara väl markerade och underhållna för den som vandrar eller åker snöskoter. De utvecklingsbara stråk som redovisas på karta (bilaga 2) ska successivt anläggas och underhållas med samma höga kvalitet som befintliga leder.

Rastplatser och parkeringar ska finnas på strategiska platser. Den information som finns om reservatet på hemsidor och informationstavlor ska ge besökare tydlig vägledning i hur olika markerade leder går och om de är anpassade för besökare med funktionsnedsättning.

Åtgärder

Det är viktigt att de anläggningar som redovisas på karta (bilaga 2) är väl underhållna och tydligt markerade. Särskilt viktigt är detta för den vandringsled i skötselområde 1 som är anpassad för funktionshindrade.

Reservatets huvudentré vid vägen till Värmullsåsen

Precisering av åtgärder för friluftslivet:

I skötselområde 1 ska stigen på Mana ha karaktären av lättillgänglig vandringsled där personer med barnvagn, rullstol samt rollator lätt kan ta sig fram. Genom två parkeringsplatser för besökare med funktionsnedsättning vid de två vägar som går upp på åsen och lämpligt antal bänkar ska tillgängligheten öka. GC-vägen med belysning som går från Dalavägen över Manaåsen och Örbäcken till vårdcentralen ska skötas.

Den markerade led som finns inom skötselområde 2 är en del av vandringsleden Åsenslingan. Stigen är betydelsefull för friluftslivet. Inom skötselområdet finns idag stigar med anordningar, funktioner och kompletterande tillbehör såsom gångbroar, spänger, trätrappor och räcken m.m.

Bro över Örbäcken och trätrappa ned i bäckravinen

De huvudsakliga stigarna i skötselområde 3 är Snöskoterleden och en del av Vandringsleden Åsenslingan. Snöskoterleden utgör en del av Åsenslingan som viker av och fortsätter till ett motionsområde öster om vägen. Från stigen finns flera passager ut till vägen vilket gör vissa stråk lätt tillgängliga för besökare med funktionsnedsättning. De utvecklingsbara stigstråken kan sammankopplas till rundslingor. Huvudentrén är belägen invid vägen till Värmullsåsen och är utrustad med informationsskylt och rastplats med möbleman. Den parkering som anpassats för besökare med funktionsnedsättning är belägen på motsatta sida vägen. En större parkering finns vid Värmullsåsen. En rastplats med möbleman och vindskydd finns i skötselområdets södra del mellan bäckravinen och Hagfors vårdcentral.

Skötselområde 4 gränsar till Sjukhusvägens gatumark vilket gör området lätt tillgängligt för utevistelser och promenader. Här finns stigstråk och en GC- väg tvärs över Manaåsen. Den förbinder Dalavägen med Sjukhusvägen och Hagfors vårdcentral. En uteplats som anpassats för funktionshindrade finns i en talldunge nära vårdcentralen. Norr om dammen leder GC-vägen från Sjukhusvägens gatumiljö in i naturreservatet och vidare på en träbro över Örbäcken. Runt dammen finns antydning till en strandnära promenadslinga som delvis kan växa igen om inte röjning sker. Flera små stigar leder dels upp på Manaåsen och dels in i bäckravinen.

5. Reservatsförvaltning och tillsyn

Hagfors kommun är reservatsförvaltare. Det innebär ett övergripande ansvar för att syftet med naturreservatet uppnås, och omfattar ansvar för bland annat naturvårdsåtgärder och åtgärder för friluftslivet.

Hagfors kommun är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken.

6. Dokumentation och uppföljning

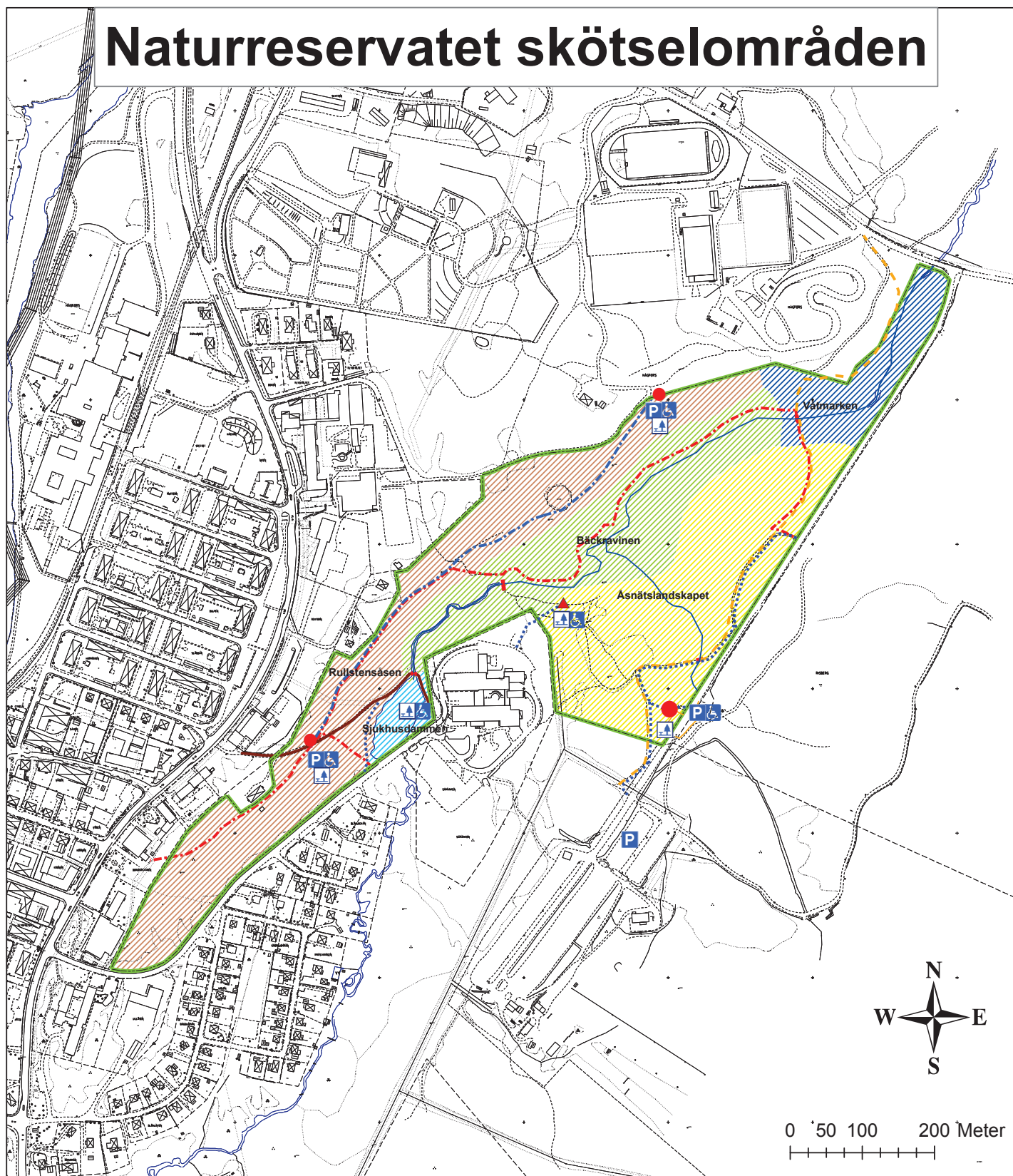
Dokumentation

Inför bildande av naturreservat har det genomförts elfiske i Örbäcken och inventering av mossor, lavar och vedsvampar i hela området.

Uppföljning av genomförda skötselåtgärder

Hagfors kommun ansvarar för dokumentation och uppföljning av genomförda skötselåtgärder. En uppföljning av förändringar i naturtillståndet och naturvärdena som följd av de naturliga förloppen bör göras om 10-20 år för att då bedöma behovet av en revidering av skötselplanen.

Naturreseptatet skötselområden

TECKENFÖRKLARING

- Huvudentré med entréskylt
- Entré med entréskylt
- P Parkering
- ♿ Tillgänglighetsanpassad plats
- ⛺ Rastplats
- ▲ Vindskydd
- Naturreseptat, gräns
- - - Åsenslingan
- - - Tillgänglighetsanpassad stig
- GC-väg
- Skoterleden
- ... Utvecklingsbara stråk
- Gångbro

SKÖTSELOMRÅDEN

- ▨ Rullstensåsen Mana, gammal tallskog. Areal 8.8 ha
- ▨ Bäckravinen med nyckelbiotopen och Örbäcken. Areal 5.6 ha
- ▨ Åsnätslandskapet, tallskog och blandskog. Areal 7.8 ha
- ▨ Sjukhusdammen med närmiljö Areal. 0.6 ha
- ▨ Våtmarken, skyddszon till bäcken. Areal 2.4 ha

2016-04-22

2016-09-07

Samrådsredogörelse 2016-09-07

Naturreservatet Mana-Örbäcken i Hagfors

Bakgrund

Skede 1:

Efter att ärendet Förslag att bilda naturreservatet Mana-Örbäcken övergick till samhällsbyggnadsavdelningen år 2015 togs bl a nya gränser för naturreservatet fram. Digitala mätpunkter togs fram och gränserna markerades med träkäppar på plats i naturens terräng. Tillfartsvägar till naturreservatet och tillgänglighetsanpassade parkeringsplatser samt lämpliga entréer bestämdes och utrustades med skyltar och rastplatser med möblemang som underlättar för besökare med funktionsnedsättning. De primära stigstråk som ska underhållas och tillgänglighetsanpassas bestämdes. Naturreservatsområdet fick en disposition och ritades upp. En digital karta över naturreservatet Mana-Örbäcken togs fram. En omfattande eftersökning av berörda sakägare gjordes, bland annat i www.ledningskollen.se. En förteckning över sakägare, fastighetsägare och innehavare av rätt till särskild mark inom och i anslutning till naturreservatet listades. Det preliminära Förslag till beslut att bilda naturreservatet Mana-Örbäcken skickades ut som föreläggande med rekommenderat brev för samråd 2015-04-16 till berörda parter. Förslaget skickades även för myndighetssamråd. En kungörelse annonserades om föreläggandet med anledning av reservatsbildandet.

Naturvårdsverket inkom med synpunkten att förslaget bör arbetas om i väsentliga delar till ett nytt förslag till beslut för samråd. Bl a behövde föreslaget ett syfte med stöd i miljöbalken 7:5 där första stycket utvecklas och de prioriterade bevarandevärdena beskrivas. Föreskrifter och undantag behövde preciseras ytterligare enligt MB 7:5 andra stycket och 7:6. Därutöver behövde hela förslagshandlingen omarbetas i grunden t ex ordningsföreskrifter med generella undantag.

Skede 2:

”Förslag till beslut att bilda Naturreservatet Mana-Örbäcken” omarbetades därefter i grunden utifrån Naturvårdsverkets nya vägledning och miljöbalken samt förordning 12:52 om områdesskydd enligt miljöbalken. En separat skötselplan med karta utarbetades. Naturreservatets prioriterade bevarandevärden definierades och syftet precisades. Skälen för att bilda naturreservatet listades och motiverades. Förslag till beslut att bilda Natuirreservatet Mana-Örbäcken skickades ut på samråd 2016-05-04, för samråd en dryg månad. Naturvårdsverket, Länsstyrelsen och SGU Sveriges geologiska undersökning ansökte om anstånd att yttra sig till den 30 augusti.

Naturvårdsverket inkom med yttrande den 25 augusti 2016.

Den 6 september 2016 sammanställdes denna samrådsredogörelse.

Föreläggande och myndighetssamråd

Hagfors kommun skickade 2016-06-04 ut rekommenderat brev samt e-post med följande handlingar för samråd enligt miljöbalken :

- Brev med Föreläggande daterat 2016-05-04 med förslagshandlingar daterade 2016-05-22, till berörda sakägare och innehavare av särskild rätt till mark.

- Brev om Myndighetssamråd daterat 2016-05-04 med förslagshandlingar daterade 2016-05-22 till berörda myndigheter.
- Kungörelse daterad 2016-05-04 har annonserats i lokala länstidningar (fredag 2016-05-06) och Post- och inrikes tidningar vecka 19.
- Förslaget har funnits tillgängligt dels på Hagfors kommuns hemsida och dels på Stadshusets anslagstavla under tiden 2016-05-04 till och med 2016-07-07.

Förslagshandlingar daterade 2016-05-22 har bestått av:

- Förslag till beslut
- Skötselplan
- Bilaga 1 Karta, planlösning Naturreservatet Mana-Örbäcken
- Bilaga 2 Karta Naturreservatets skötselområden.
- En uppdaterad fastighetsförteckning datum 2016-05-03, har funnits tillgänglig vid efterfrågan i enlighet med PUL.
- Sändlista bilaga x.

Svarstiden för föreläggande och myndighetssamråd ska enligt miljöbalken vara minst en månad från det datum handlingarna emottagits.

Remissinstanser:

Sakägare, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till mark

Bergvik Skog AB

Ellevio AB (f.d.Fortum)

Fortum Generation AB

Gullspång Nät/Gullspång Kraft Elnät AB

Hagfors Energi AB

Hagfors kommun

Hemfosa MF PD AB (F.d Polishuset).

Post- och telestyrelsen

Telia Sonera Skanova Access AB

Telenor

Maria Astrid Jansson Dalavägen 20

Jens Örjan Carlman Dalavägen 22

Jonas Andersson, Dalavägen 16

Ann Helene Persson, Stjärnsnäsavägen 15

Myndigheter

Hav- och vattenmyndigheten

Post- och telestyrelsen

Lantmäteriet

Skogsstyrelsen

Länsstyrelsen

Sveriges geologiska undersökning

Naturvårdsverket

Trafikverket

Följande yttranden hade 2016-09-05 inkommit till Hagfors kommun:	
Synpunkter	Åtgärd/förslag till revidering
Grupp 1. Sakägare och innehavare av särskild rätt till mark	
Ellevio AB. Svar daterat 2016-05-17.	
1). Ellevio önskar komplettera förslaget till beslut med information om de befintliga jordkablarnas existens. 2). Föreskrifterna bör kompletteras så att det klart framgår att föreskrifterna inte gäller normalt underhåll eller nödvändiga reparationer av dessa jordkablar. Det utrymme som jordkablarna behöver disponera för underhåll, tillsyn och reparationer är en skogsgata om sex (6) meters bredd, och förutsätter att träd och buskar kan röjas undan i ledningsgatan samt att grävning och körning med maskiner får förekomma. Ellevio bifogar en kartbild som redovisar aktuella ledningsgator inom reservatet.	1) En kartbild bifogas förslagshandlingen (Arbetsmaterialet är ej en offentlig uppgift utan kan vid behov erhållas hos Hagfors kommun). Kartbilden ska ange samtliga kända lagstadgade rättigheter som är ledningsrätter inom reservatsområdet och där så är möjligt precisera lägen på befintliga ledningsstråk och jordkablar. 2) Ange i Föreskrifterna att vid ledningsrätter/ befintliga jordkablar tillåts en sex (6) meter bred ledningsgata inom vilken buskar och träd får röjas, fordon framföras samt grävning med maskiner förekomma för underhåll och reparationer. Se nedanstående rubrik Slutsatser.
Hagfors Energi AB:	
Hagfors Energis Vd har lämnat muntligt svar. Hagfors Energi kräver åtkomst till sina ledningsrätter. Framkomlig väg för fordon samt ytor för arbete och upplag i anslutning till ledningarna krävs och skall ha en minsta bredd på 6 meter. Naturreservatet ska tillåta framtida moderniseringsarbete inom lagstadgade ledningsrätter i naturreservatet, samt till och från ledningsstråk/rättigheter.	Synpunkten tillgodoses i föreskrifter och undantag med generell text som gäller samtliga ledningsrätts innehavare. Se A-föreskrift undantag 1 samt B-föreskrift B 10. Se nedanstående rubrik Slutsatser.
Hagfors kommun, samhällsbyggnadsavdelningen och IT-avdelningen:	
Framförande av motordrivna fordon i samband med underhålls- och reparationsarbeten ska tillåtas till lagstadgade ledningsrätter och längs med ledningsstråk inom naturreservatet. Ytor för arbete, upplag och framtida modernisering ska tillåtas.	Synpunkten tillgodoses i föreskrifter och undantag med generell text som gäller samtliga ledningsrätts innehavare. Se A-föreskrift undantag 1 samt B-föreskrift B 10. Se nedanstående rubrik Slutsatser.
Post- och telestyrelsen (PTS)	

PTS har inget att anföra i rubricerat ärende.	Befintlig text i A-föreskrift undantag 1 skall kvarstå. Tilläggstext påföres enligt ovanstående synpunkt från Ellevio samt tidigare synpunkt på samrådshandling 2015-04-22 som Skanova framfört år 2015. Se nedanstående rubrik Slutsatser.
Telenor Sverige AB	
Telenor har inget att erinra, bara Telenor kommer med i Undantag från reservatsföreskrifterna: A 1. ” Ovanstående föreskrifter utgör inte hinder för åtkomst, drift, skötsel och underhåll av befintliga byggnader, anläggningar och anordningar, vägar, parkeringsplatser, stigar, befintliga ledningsrätter, servitut samt andra anläggningar”.	Synpunkten beaktas genom att A-föreskriftens undantag 1 får en tilläggstext. Se nedanstående rubrik Slutsatser.
Följande sakägare och innehavare av särskild rätt till mark, har lämnat skriftliga svar i tidigare samråd.	
Telia Sonera Skanova Access AB.	Tidigare synpunkt på samrådshandling 2015-04-22 som Skanova framfört år 2015 bör beaktas. Se nedanstående rubrik Slutsatser.
Bergvik Skog AB.	
Fortum Generation AB.	
Följande sakägare har inte svarat skriftligt i något samråd.	
Gullspång nät (FIR-uppgift)/Gullspång Kraft Elnät AB. Hemfosa MF PD AB Maria Astrid Jansson Lilla Mana Dalavägen 20. Jens Örjan Carlman Tallåsen Dalavägen 22. Värmlands läns landsting ekonomistaben Karlstad. Småhusenheten på ofri grund del av Hagfors 2:166, Jonas Andersson Klippan, Dalavägen 16 och Ann Helene Persson.	
Grupp 2. Myndighetssamråd	
Hav- och vattenmyndigheten	
1) HaV anser att fiske varken bör eller behöver regleras i naturreservatsbeslutet. <i>Anledning: Öringen i Örbäcken förvaltas bäst utanför reservatsbeslutet genom en adaptiv</i>	1) Föreskrifter som behandlar fiske tas bort. 2) En reservatsföreskrift införs med ett förbud mot att fånga ryggradslösa djur. Syftet är att

<i>förvaltning som omfattar ett helhetsgrepp för hela vattendraget och dess källsjöar. Inom framtida förvaltning kan vandringshinder åtgärdas för att öringen obehindrat ska vandra mellan vattendraget och källsjöarna, vilket därmed kan förändra förhållandena för att kunna fiska.</i> 2) Kommunen kan överväga att komplettera reservatsföreskrifterna med ett förbud mot att fånga ryggradslösa djur. Syftet är att bevara beståndet flodpärlmussla.	bevara beståndet flodpärlmussla.
Lantmäteriet	
Lantmäteriet noterar följande: 1) Det är möjligt att i naturreservatsföreskrifter reglera verksamheter som bedrivs utanför reservatet om dessa kan leda till negativa effekter för reservatet. Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder utanför reservatet måste ta hänsyn till detta. Skulle reservatsföreskrifterna bli så omfattande att pågående markanvändning inom berörd del av fastighet avsevärt försvåras kan rätt till ersättning uppkomma för verksamhetsutövaren. Rättigheter: Ledningsrätter för allmännyttiga ledningar. 1783-13/25.1 Vatten och avlopp. 1783-13/25.2 Data 1783-10/18.1 Fjärrvärme 1763-04/13.1 Tele De undantag som finns i reservatsföreskrifterna för dessa ledningar bedöms vara tillräckliga för att ledningsrätterna ska kunna utövas parallellt med naturreservatet. Gällande detaljplaner som berörs anger	Synpunkten bedöms redan vara tillgodosedd i förslagshandling 2016-05-22. Föreskrift B 8 förtydligas med textförslag: Avspärrning och liknande åtgärder får vidtagas i händelse av att nedfallna träd, riskfyllda stigstråk eller utdömda byggda anordningar utgör en fara för naturreservatets besökare. Exempelvis broar, spångar, trappor, räcken och befintliga uthus. Föreskrift B 10 förtydligas med textförslag: Avspärrningar och åtgärder för åtkomst av ledningsrätter vid underhåll och reparation får vidtagas, från reservatsgräns och längs med ledningsrätterna. Exempel på åtgärder är röjning av ledningsgata för framförande av erforderliga motorfordon och grävmaskiner samt för upplag och arbetsytor. Ledningsgata får utföras med maximal bredd sex (6) meter.
Naturvårdsverket	
Naturvårdsverket avstyrker förslaget. Förslaget behöver omarbetas och återremitteras till Länsstyrelsen för samråd. Förtydliga de prioriterade bevarandevärdena i området, dvs skälen för beslutet enligt mb 7 kap 5 § första stycket, och syftet med reservatet	Mb 7 kap 5 § I ett beslut om att bilda naturreservat skall skälen för beslutet anges. I beslutet skall också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av

preciseras till vad som ska uppnås och hur det ska uppnås. Föreskrifter enligt 7 kap 5, 6 och 30 §§ mb meddelas endast för att uppnå och tillgodose syftet. Flera av de föreslagna föreskrifterna behöver förtydligas så att det tydligt framgår vad som gäller. Exempel på otydliga föreskrifter är undantag 2 till a-föreskrifterna samt b-föreskrifterna 8 och 10.	bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året. Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen eller kommunen meddela beslut om detta 6 §: Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen eller kommunen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området 1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar, 2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas, 3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärrning eller liknande åtgärder, eller 4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden. Ordningsföreskrifter 30 § Föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I de fall kommunen beslutar om skydd av ett område får den meddela sådana föreskrifter. Föreskrifterna skall gälla omedelbart, även om de överklagas. Åtgärder:
Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) Ärendenr: 2016:1068	
SGU har ringt i telefon och talat om några synpunkter. SGU är mycket positiva till att Hagfors kommun uppmärksammat några av de geologiskt intressanta värden som finns i landskapet i och i nära anslutning till naturreservatsområdet. Det finns ännu fler värden som är mer geologiskt intressanta och som kan avläsas i landskapet inom några 100 meter väster om reservatsgränsen (mellan Uvån och Naturreservatet Mana-Örbäcken). Några geologiskt intressanta värden som kan iakttas och förklaras på Mana och om man blickar ner mot Uvån är t ex: • En högsta kust-linje kan avläsas längs nivån 195 meter över havet – inom området mellan Mana och Uvån. • En plåtå finns på Manas högsta punkt. I samband med att inlandsisen smälte och havsnivån steg gick den så kallade Högsta kustlinjen (havet) ända fram till Mana. • En isälvtunnel bildades och lämnade spår. • Ett delta avsattes i det öppna vatten som bildades då isen smälte i havet. • Vi bör ändra i texten och skriva att öringen är en relik art. Det är inte korrekt att skriva att öringen utgör en rest från istidens smältperiod. SGU erbjuder gratis-tjänsten Låna en geolog. Under en dag kan en geolog komma hit och se, berätta och informera om landskapet, geologin samt tillvägagångssätt för att komma vidare med geologisk information. Genom att drapera jordartskartan över Lantmäteriets	SGU föreslår att den utökade beskrivningen av geologin och de geologiska värdena kan beskrivas med text och kartbild och eventuella foton på ett enda ställe i handlingen.

terrängmodell kan man få fram digitala terrängmodeller som illustrerar landskapet och geologin och som förklarar de geologiska skeenden och förändringar som gett upphov till nuvarande landskap. Om man jämför geologimodellen med fastighetskartan och interpolerar kan man i verkligheten peka ut och iaktta de geologiska värdena. SGU bifogar kartbilder som illustrerar isälvsediment, osvallat och svallat åskrön, berg i dagen respektive tunt jordtäckte berggrunden, morän, isälvsrännor, dödishåla och delta samt högsta kustlinjen i landskapet som låg på 195 meters höjd över havet. SGU föreslår att reservatsförslaget kompletteras med en utökad beskrivning av geologin och de geologiska värdena.	
Trafikverket	
Trafikverket har ingen erinran mot bildande av naturreservatet Mana-Örbäcken enligt samrådshandlingen. Trafikverket yttrade sig 2015-03-31 i fråga om upphävande av markreservat för väg som finns i gällande stadsplan 17-HAG-17 från 1949 och hade inget att erinra (Dnr TRV 2015/9794). Beslut om upphävande tas av kommunen.	Kom-ihåg! Då beslutet att bilda naturreservatet Mana-Örbäcken fattas skall motsvarande område upphävas i gällande detaljplan. Likaså det markreservatet för väg som ligger kvar i gällande detaljplan utanför naturreservatets gräns. Gällande detaljplaner vars genomförandetid ej löpt ut avses att ersättas med ny detaljplan för Hagfors tätort.
Följande myndigheter har inte svarat skriftligt i detta samråd 2016-05-04, men har svarat skriftligt i tidigare samråd 2015-04-18.	
Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen	
Slutsatser	
Samtliga svar från ledningsrättshavare vid samrådsförfarandena (2015-04-16 och 2016-05-04) föreslås ligga till grund för författande av nya föreskrifter och undantag. Hagfors kommun föreslår följande skrivningar: Undantag 1 till A-föreskrifter: Texten behöver förtydligas. Följande tilläggstext föreslås: Undantaget gäller innehavare av rätt till särskild mark inom naturreservatet samt transportsträckor till de områden som är en lagstadgad rättighet, såsom t ex ledningsrätter med ledningar och nedgrävda jordkablar. Undantaget omfattar normalt underhållsarbete som t ex åtkomst, framförande av erforderliga fordon och teknisk utrustning, röjning, grävning, upplag och arbetsytor, underhåll,	

reparationer och dylika arbeten som är nödvändiga att utföra med omdelbar verkan vid behov eftersom verksamhetsutövare enligt lag har ansvarsåtagande att bedriva driftsäker verksamhet för avtalsbundna leveranser. Ledningsgata får utföras med maximal bredd sex (6) meter. Tillstånd hos MOB behöver inte sökas av verksamhetsutövare för markåtgärder i samband med underhåll och reparation. Efter utförda markarbeten skall mark återställas till i det närmaste lika skick som före och godkännas av Hagfors kommun.

Föreskrift B 10

Texten behöver förtydligas. Följande ändring av text föreslås:

Avspärrningar och åtgärder för åtkomst till ledningsrätter vid underhåll och reparation får vidtagas från reservatsgräns och längs med ledningsrätterna. Avspärrning får göras för att utföra sex (6) meter breda ledningsgator vid underhålls- och reparationsarbeten.

Föreskrift B 8

Texten behöver förtydligas. Följande ändring av text föreslås:

Avspärrning och liknande åtgärder får vidtagas i händelse av att nedfallande träd eller utdömda byggda anordningar utgör en fara eller att stigstråk och zoner med besöks- och informationsplatser bedöms riskfyllda för naturreservatets besökare. Exempel kan vara undermålig hållfasthet av broar, spångar, trappor, räcken, befintliga uthus eller nedfallande träd samt vid rasrisk i terrängen. Avspärrning avser områden närmast invid utmärkta gångstråk, rastplatser, besöks- och informationsplatser eller entréer med skyltar och parkeringsplatser och dylikt.

Samhällsbyggnadsavdelningen
Annika Ekblom 2016-09-07.

UNDERRÄTTELSE

Hur man överklagar kommunfullmäktiges beslut att anta en detaljplan eller områdesplan eller ett naturreservat.

Detta beslut överklagas hos Länsstyrelsen i Värmlands län.

Tala om vilket beslut ni överklagar genom att ange beslutsfattare, datum och paragraf i protokollet samt vilken detaljplan det gäller med ärendebeteckning. Ange också varför ni anser att beslutet är oriktigt och vilken ändring ni vill ha.

Bifoga handlingar eller annat som ni anser stödjer er uppfattning.

Underteckna skrivelsen och uppgi namn, adress, postadress och telefonnummer.

Överklagan ska skickas med brevpост, e-post eller lämnas till:

Postadress

**Hagfors kommun
Samhällsbyggnadsavdelningen
683 80 HAGFORS**

Besöksadress

Dalavägen 10

För att överklagan ska kunna prövas måste er skriftliga handling komma Hagfors kommun tillhanda och registreras med datumstämpel eller diarieföring, **senast tre (3) veckor från den dag då ni fick del av beslutet.**

Beslutet har anslagits på Stadshusets anslagstavla och tillkännagivits på kommunens hemsida www.hagfors.se samt översänts i e-post till berörda myndigheter och sakägare den 26 september 2017.

Kommunfullmäktiges protokoll med beslut tillkännages alltid på kommunens anslagstavla och publiceras på kommunens hemsida www.hagfors.se

Om inga överklaganden inkommit till Hagfors kommun senast tre veckor och en dag efter det att kommunfullmäktiges protokoll anslagits på kommunens anslagstavla vinner beslutet laga kraft.

Har er överklagan inkommit i rätt tid till Hagfors kommun så kommer handlingarna att skickas vidare till Länsstyrelsen, om kommunfullmäktige/beslutsfattaren inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Om något är oklart kan ni vända er till **Hagfors kommun, samhällsbyggnadsavdelningen eller växel 0563-185 00**

2017-09-26

KUNGÖRELSE

BESLUT ATT BILDA NATURRESERVATET MANA-ÖRBÄCKEN

Hagfors kommun kommunfullmäktige har 2017-09-25 § 45, fattat beslut att bilda det kommunala NATURRESERVATET MANA-ÖRBÄCKEN i Hagfors, Hagfors kommun, Värmlands län.

Området förklaras som naturreservat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken och finns utmärkt i Gällande Beslut med karta bilaga 1. Hagfors kommun fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 2, för naturreservatets långsiktiga vård, se även karta, bilaga 3.

Naturreservatet omfattar ett centralt beläget naturområde i direkt anslutning till stadskärnan. Området har traditionellt haft stor betydelse som Hagforsbornas gemensamma friluftsområde och har värdefulla naturmiljöer med livsmiljöer för skyddsvärda växt- och djurarter och biologisk mångfald. Därutöver finns höga geovetenskapliga värden genom den höga rullstensåsen, åsnätlandskapet och bäckravinen. Naturreservatet är indelat i fem skötselområden med olika naturtyper som har varierade karaktärer och sköts olika.

Syftet med naturreservatet är att tillgodose behovet av ett lätt tillgängligt stadsnära område för friluftslivet och samtidigt bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet har Hagfors kommun beslutat, med stöd av 7 kap. 5,6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket Förordningen (1998) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Genom att bilda ett naturreservat kan unika naturmiljöer bevaras och utvecklas samtidigt som delar av området görs mer tillgängliga för allmänhet och besöksnäring.

De föreskrifter som gäller för allmänheten placeras på informationstavlor vid naturreservatets entréer och på kommunens hemsida www.hagfors.se. För övrigt hålls Beslut att bilda Naturreservatet Mana-Örbäcken med samtliga A-, B- och C-föreskrifter, kartbilaga 1 samt skötselplan och skötselkarta tillgängliga på kommunens hemsida.

Detta beslut kan överklagas. Se information i bilaga 5 - Hur man överklagar.

Beslutshandlingarna finns utställda på Stadshuset, Dalavägen 10, Hagfors samt finns tillgängliga på hemsidan www.hagfors.se. Under tre veckor fram till den 17 oktober 2017.